

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33590
Nom	Responsabilitat social corporativa en l'àmbit dels recursos humans
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	4.5
Curs acadèmic	2021 - 2022

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1309 - Grau de Relacions Laborals i Recursos Humans	Facultat de Ciències Socials	4	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1309 - Grau de Relacions Laborals i Recursos Humans	31 - Responsabilidad social corporativa en el ámbito de los recursos humanos	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
BENLLOCH DOMENECH, CRISTINA	330 - Sociologia i Antropologia Social

RESUM

Aquesta assignatura optativa de 4,5 crèdits, impartida en el primer semestre del quart curs del grau de relacions laborals i recursos humans, pertany al mòdul de Sociologia del Treball i Relacions laborals.

L'assignatura té un caràcter mixt teòric-pràctic. Està centrada en la problemàtica de la responsabilitat social corporativa (RSC) i, específicament, en l'àmbit dels recursos humans.

La definició més comuna de RSC d'una organització consisteix en la seua integració voluntària de les preocupacions econòmiques, socials i mediambientals dels grups amb els quals es relaciona.

L'augment de la sensibilitat social i la importància actual d'aquestes problemàtiques tenen el seu origen en l'activitat econòmica de producció de béns i serveis, ja que el poder i influència cada vegada major de les grans corporacions i de les empreses en general en el marc de l'economia global, estan implicats de forma directa en les qüestions ètiques, socials i ambientals. La RSC i la seua aplicació pràctica ha adquirit així una gran actualitat teòrica, econòmica, política i social en els últims anys, en els quals les empreses s'enfronten al repte d'assumir la seua quota de responsabilitat a través de pràctiques més honestes que potencien la participació, la transparència en la gestió, la incorporació dels objectius dels treballadors en

els de l'entitat, el respecte al medi ambient, etc., intentant oferir respostes satisfactòries als grups d'interès amb els quals es relacionen, que són els que li atorguen la legitimitat per a operar en l'economia de mercat.

Per açò, l'objectiu de l'assignatura és analitzar el concepte, els principis i les dimensions de la RSC, posant l'èmfasi en les eines de gestió i avaluació i les polítiques i estratègies implementades, especialment en la dimensió interna i els recursos humans, centrant-se en el marc de creació de valor per a les empreses l'activitat de les quals s'emmarca dins de programes d'actuació socialment responsables.

Tot açò justifica la necessitat d'introduir a l'alumnat en les implicacions socials que desencadena l'activitat empresarial així com en la gestió del seu compromís social des d'un punt de vista estratègic. Sempre tenint en compte que les persones que formen part de les organitzacions constitueixen el nucli central de l'estratègia de RSC, com en el cas de les polítiques de seguretat i salut laboral, conciliació de la vida laboral, familiar i personal, polítiques d'igualtat, no discriminació, diversitat, inserció, condicions de treball, selecció, formació, beneficis socials, polítiques de desvinculació, etc.

L'assignatura es divideix en quatre temes. Els tres primers tenen com a objectiu subministrar les eines analítiques necessàries per a estudiar, en primer lloc, les respostes que ha anat donant el pensament acadèmic sobre la RSC com a forma de gestió de les empreses i el seu valor social. Així mateix, es revisaran les seues dimensions transversals, grups d'interès en la seua gestió i les polítiques aplicades en aquest àmbit. Es posarà particular èmfasi en l'àmbit intern de les organitzacions empresarials referent als recursos humans.

En el tema quart s'aborden algunes de les eines de gestió de la RSC i les normes i estàndards existents sobre aquest tema (SGE21, SA8000, GRI).

Aquests continguts fan que l'assignatura tinga un alt grau d'aplicabilitat en relació a les eixides professionals vinculades a la implantació de sistemes de gestió de la RSC en les organitzacions, especialment, en l'àmbit dels recursos humans.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Els corresponents al grau

COMPETÈNCIES

1309 - Grau de Relacions Laborals i Recursos Humans

- Que els estudiants hagen demostrat posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé descansa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.

- Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.
- Que els estudiants puguen transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Capacidad para aprender de forma autónoma y desarrollar la iniciativa y el espíritu emprendedor.
- Capacidad para organizar y planificar.
- Capacidad para gestionar la información, redactar y formalizar informes y escritos.
- Capacidad para analizar, sintetizar y razonar críticamente.
- Capacidad para resolver problemas, aplicar el conocimiento a la práctica y desarrollar la motivación por la calidad.
- Capacidad para comunicar de forma oral y escrita.
- Capacidad para utilizar las nuevas tecnologías de la información y la comunicación.
- Capacidad para trabajar en equipo.
- Capacidad para respetar y promocionar los derechos fundamentales, la igualdad entre hombres y mujeres, la igualdad de oportunidades y la no discriminación, los valores democráticos y la sostenibilidad.
- Capacidad para conocer y aplicar los principios del código deontológico profesional.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

En finalitzar amb èxit l'assignatura "Responsabilitat social corporativa en l'àmbit dels recursos humans" l'estudiant haurà de ser capaç de:

- Ser capaç d'integrar els principis i valors ètics, de coresponsabilitat social i ambiental, en la gestió de les organitzacions.
- Identificar i caracteritzar els principals models de responsabilitat social corporativa.
- Aplicar les eines analítiques per al disseny d'una estratègia de responsabilitat social corporativa.
- Identificar les obligacions de l'empresa derivades de la implantació de l'estratègia de responsabilitat social corporativa.
- Ser capaç de dissenyar sistemes d'informació i validació per a donar a conèixer els resultats de l'estratègia de responsabilitat social corporativa.
- Aplicar sistemes i eines de gestió per al disseny d'una estratègia de Responsabilitat Social Corporativa i conèixer els indicadors de mesurament i avaluació d'objectius més apropiats.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. La responsabilitat social corporativa com a forma de gestió de les organitzacions. El seu valor social.

1. L'empresa ètica i el desenvolupament sostenible
2. La responsabilitat social corporativa, una nova forma de gestió de les organitzacions: concepte, fonaments, principis, context i enfocaments
3. Directrius i iniciatives en RSC internacionals, europees i espanyoles: Pacte mundial, directrius de l'OCDE i de IOIT, Llibre verd de la UE, iniciatives espanyoles en la matèria
4. Estratègia Espanyola de Responsabilitat Social de les Empreses: Per què la EERSE?; El CERSE i els grups d'interès; Visió, principis i objectius; Línies d'actuació i pla de mesures concretes; Gestió responsable dels recursos humans i foment de l'ocupació; Execució i Seguiment
5. Perspectives crítiques: raons, oportunitats, amenaces, fortaleeses i debilitats de la gestió amb criteris de RSC

2. Dimensiones transversales y grupos de interés en la gestión de la responsabilidad social corporativa.

1. Dimensions transversals i abast de la RSC: economia, societat i medi ambient
2. Dimensions externa i interna de la RSC: els recursos humans
3. Grups d'interès en la gestió de la RSC

3. Políticas aplicadas de responsabilidad social corporativa

1. Políticas aplicadas de RSC
2. RSC aplicada a les PIMES
3. RSC i Administracions Públiques
4. Políticas aplicadas en recursos humanos: seguretat i salut laboral, conciliació de la vida laboral, familiar i personal, polítiques d'igualtat, no discriminació i diversitat, polítiques d'inserció, condicions de treball, diàleg social, reclutament i selecció, formació i desenvolupament, compensació i beneficis socials, polítiques de desvinculació

4. Eines de gestió de la RSC. Normes i estàndards existents.

1. Documents formals: codis ètics o de bona conducta, codis del bon govern corporatiu
2. Sistemes de gestió: SGE21 (Forètica), Social Accountability 8000 (SA8000)
3. Memòries o informes de sostenibilitat: Global Reporting Initiative
4. Guies espanyoles de RSC
5. Altres normes i estàndards: ISO 26000, Accountability 1000 (AA1000)
6. Aplicació de les eines de gestió per al disseny d'una estratègia de RSC, a les PIMES i a l'àmbit dels recursos humans

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	45,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	10,00	0
Elaboració de treballs individuals	10,00	0
Estudi i treball autònom	10,00	0
Lectures de material complementari	7,50	0
Preparació d'activitats d'avaluació	7,50	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	7,50	0
Resolució de casos pràctics	7,50	0
Resolució de qüestionaris on-line	7,50	0
TOTAL	112,50	

METODOLOGIA DOCENT

Donat el caràcter teoricopràctic de l'assignatura, cada tema del programa es desenvoluparà en exposicions docents centrades en l'explicació dels conceptes, les interdependències analítiques i les dades empíriques claus que les/els estudiants han d'aprendre a manejar en els casos i problemes pràctics presentats.

Encara que el protagonisme expositiu recau en el professor, la participació de l'alumnat és fonamental per a orientar l'exposició, fer una major incidència en uns aspectes o uns altres, etc.

Així doncs, el treball actiu dels i les estudiants és el complement imprescindible de l'exposició docent.

Les i els estudiants duran a terme un conjunt d'exercicis i activitats del següent tipus:

- Lectura de diferents textos i materials per a la seua comprensió i discussió pública en l'aula.
- Treballs pràctics en l'aula relacionats amb la gestió de la RSC i la solució de casos i problemes presentats en les classes teòriques, seguint el contingut dels diferents temes.
- Realització d'un treball individual sobre alguna de les problemàtiques d'actualitat relacionades amb el temari de l'assignatura.
- Eventualment, assistència i participació activa en les conferències, debats i altres activitats complementàries que puguin desenvolupar-se.

Els treballs i activitats seran objecte d'orientació, seguiment i supervisió en classe i mitjançant tutories, tant en grup com personalitzades.

AVALUACIÓ

El resultat de l'avaluació procedirà tant del la prova escrita final com dels exercicis i activitats pràctiques que han de presentar-se. Es valorarà molt positivament la participació activa en classe i la discussió raonada sobre els continguts del programa al llarg del quadrimestre.

- L'examen escrit suposarà el 60% de la qualificació final i pretén valorar el nivell de sistematització dels coneixements, tenint en compte la capacitat d'anàlisi i interpretació entorn dels continguts treballats en l'assignatura.
- El 40% de la nota correspondrà a les activitats formatives pràctiques que es realitzaran al llarg del quadrimestre, amb el següent repartiment:
 - el 20% correspondrà a les activitats pràctiques individuals i/o grupals a partir de l'elaboració, lliurament de treballs i/o

presentacions orals que es realitzaran presencialment en l'aula, així com a l'avaluació contínua de cada estudiant, basada en l'assistència regular i participació activa en les activitats presencials, grau d'implicació en el procés d'ensenyament-aprenentatge i en les habilitats i actituds mostrades durant el desenvolupament de les mateixes.

- el 20% correspondrà a un treball individual.

Per a aprovar l'assignatura s'ha d'obtenir, com a mínim, un 5 en ambdues parts.

Els criteris generals per a l'avaluació de les activitats formatives i de l'examen seran: l'adequació dels exercicis, respostes, etc., als objectius i preguntes plantejades; el grau de desenvolupament de les competències relacionades amb els objectius de l'assignatura; la coherència i claredat en l'exposició; la profunditat analítica i l'originalitat en les reflexions crítiques exposades; i l'apropiada presentació formal.

La participació activa en l'aula i l'assistència podran ser considerades en l'avaluació sempre a favor de l'estudiant, però sense superar un valor del 5% de la nota final.

Els i les estudiants que no obtinguen l'aprobat de l'assignatura en la primera convocatòria, podran presentar-se a la segona seguint també aquests criteris.

Per a la segona convocatòria no serà necessari repetir els treballs pràctics ja realitzats al llarg del quadrimestre.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Carneiro Caneda, Manuel. (2004): La Responsabilidad Social Corporativa interna: la nueva frontera de los Recursos Humanos. Madrid: ESIC Editorial.
- Morros Ribera, Jordi y Vidal Martínez, Isabel. (2005): Responsabilidad Social Corporativa. Madrid: Fundación Confemetal Ed.
- Navarro García, Fernando. (2008): Responsabilidad Social corporativa: teoría y práctica. Madrid: ESIC Editorial.
- Raufflet, E., Lozano, J.F., Barrera, E., y García de la Torre, C. (2011): Responsabilidad social empresarial. Mexico D.F.: Pearson.
- EERSE. (2015): Estrategia Española de Responsabilidad Social de las Empresas, Madrid, Subdirección General de Información Administrativa y Publicaciones, Ministerio de Empleo y Seguridad Social.

Complementàries

- Cámaras de Comercio. (2006): Responsabilidad Social Corporativa en la Pyme, Madrid: Consejo Superior de Cámaras de Comercio.
- Casado Cañeque, Fernando. (2006): La RSE ante el espejo. Carencias, complejos y expectativas de la empresa responsable en el siglo XXI, Zaragoza: Prensas Universitarias de Zaragoza.
- CCE. (2001): Libro Verde. Fomentar un marco europeo para la responsabilidad social de las empresas para la responsabilidad social de las empresas, Bruselas: Comisión de las Comunidades Europeas, COM(2001) 366 final, 18 de julio.

- CE. (2011): Estrategia renovada de la UE para 2011-2014 sobre la responsabilidad social de las empresas, Comunicación de la Comisión al Parlamento Europeo, al Consejo, al Comité Económico y Social Europeo y al Comité de las Regiones, Bruselas: Comisión Europea, COM(2011) 681 final, 25 de octubre.
- CERSE. (2011): El papel de la RSE ante la crisis económica: su contribución a un nuevo modelo productivo, la competitividad y el desarrollo sostenible, Madrid: Consejo Estatal de Responsabilidad Social Empresarial, Ministerio de Trabajo y Inmigración, 3 de mayo.
- CES. (2006): Guía para la implantación de la responsabilidad corporativa en la PYME, Madrid: Club de Excelencia en Sostenibilidad - Madrid Emprende - PricewaterhouseCoopers.
- Congreso de los Diputados. (2006): Aprobación por la Comisión de Trabajo y Asuntos del Informe de la Subcomisión para potenciar y promover la responsabilidad social de las empresas (Libro Blanco de la RSC), Boletín Oficial de las Cortes Generales, Serie D. Núm. 424, 4 de agosto.
- Cortina, Adela. (ed.) (1994): Ética de la empresa. Claves para una nueva cultura empresarial, Madrid: Trotta.
- Díaz, Francisco; Torres, Ignacio T., Parragué, Morales y Farías, Antonio. (2011): Evaluación de prácticas de responsabilidad social corporativa: comparación de las empresas españolas y chilenas, Madrid: Fundación Carolina-CeALCI, Serie Avances de Investigación nº 61, julio.
- Fernández Gago, Roberto. (2006): Administración de la responsabilidad social corporativa, Madrid: Thomson-Paraninfo.
- Forética. (2011): Informe Forética. Evolución de la responsabilidad social de las empresas en España 2011, Madrid: Foro para la evaluación de la gestión ética.
- Foro de Expertos en RSE. (2007): Informe del Foro de Expertos en Responsabilidad Social de las Empresas, Madrid: Foro de Expertos en Responsabilidad Social de las Empresas - Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales, julio.
- Fundación Alternativas. (2009): Informe La Responsabilidad Social Corporativa en España 2009. La responsabilidad social corporativa ante la crisis, Madrid: Fundación Alternativas.
- Fundación Alternativas. (2010): Informe La Responsabilidad Social Corporativa en España 2010. La responsabilidad social corporativa y el futuro de la empresa, Madrid: Fundación Alternativas.
- Fundación ÉTNOR. (2007): Observatorio de ética y responsabilidad social de la Comunitat Valenciana, ERSE i06, Valencia: Fundación para la Ética de los Negocios y de las Organizaciones.
- GRI. (2011a): Guía para la elaboración de Memorias de Sostenibilidad, versión 3.1, Ámsterdam: Global Reporting Initiative.
- Howitt, Richard. (2006): Sobre la responsabilidad social en las empresas: una nueva asociación, Comisión de Empleo y Asuntos Sociales, Parlamento Europeo, noviembre (2006/2133(INI)), aprobado por el Parlamento Europeo en marzo de 2007.
- ISF-ApD. (2008): La responsabilidad social corporativa, Serie Informes ISF 3, Madrid: Ingeniería Sin Fronteras Asociación para el Desarrollo.

- IZAITE. (2011): Orientaciones para la utilización de herramientas para la gestión de la RSE, Zamudio (Bizkaia): IZAITE Asociación de Empresas Vascas por la Sostenibilidad, diciembre.
- Morata, Francesc; Vilà, Blanca y Suárez, Carme (eds.) (2010): La Responsabilidad Social de la Empresa a debate: lecciones de la crisis. Una perspectiva europea, Institut Universitari d'Estudis Europeus - Ministerio de Trabajo e Inmigración.

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

1. CONTINGUTS

Es mantenen els continguts i es distribuïran segons els diferents tipus de sessions de manera presencial.

2. VOLUM DE TREBALL I PLANIFICACIÓ TEMPORAL DE LA DOCÈNCIA

Es mantenen les activitats i volum de treball de la guia docent original. La planificació de sessions s'especificarà a principi de curs, s'adaptarà la forma de realització a les circumstàncies sanitàries.

3. METODOLOGIA DOCENT

PER A TOT L'ESTUDIANTAT

- Se seguiran classes per de forma presencial
- Es realitzaran de manera presencial les activitats pràctiques i tutories col·lectives establertes en la guia docent.
- Les tutories individuals seran preferentment virtuals.
- En cas que la situació sanitària imposara que la totalitat de la docència es desenvolupara online, es substituiran totes les sessions per pujada de materials a Aula virtual, videoconferència síncrona o transparències locutades. En el cas de les activitats pràctiques, es garantirà la interacció amb estudiantat mitjançant videoconferència o fòrum o chat en aula virtual. Donat el cas, les adaptacions corresponents seran comunicades a través de l'aula virtual per l'equip docent de cada assignatura.

PER A ESTUDIANTAT VULNERABLE O AFECTAT

S'adaptarà la metodologia a les següents activitats no presencials:

- Seguir classes per videoconferència síncrona
- Treballs individuals assignats
- Tutoria per videoconferència
- Desenvolupament de projecte individual

4. AVALUACIÓ

Es mantenen els criteris de la guia docent quant a la ponderació de l'avaluació de cada tipus d'activitat. En cas d'estudiantat vulnerable o afectat, la proporció de qualificació de les activitats de grup avaluable es traslladarà a activitats individuals.

En cas que la situació sanitària imposara que la prova final es desenvolupara online, es proposarà una avaluació per la següent modalitat:

- Prova escrita individual asíncrona amb preguntes de desenvolupament lliurada per aula virtual.

5. BIBLIOGRAFIA

Es manté la bibliografia existent en aula virtual. Si la situació sanitària imposara tancament de biblioteques, es facilitaria material de suport a través de l'aula virtual.